

פרוטוקול מס' 5

מיטיבה משותפת לוועדת החינוך והתרבות
ולוועדת הסירות הציוניות שהתקיימה
ביום ד', כ"ב בחשון תשי"ב (21.11.1951)
בשעה 10.20.

משתתפים:

- ש. פרסיץ - היו"ר
- מ. ארם
- ח. בוגר
- ח. בן-אשר
- א. ברמן
- א. דויטש
- י. הן
- ב. צ. הראל
- א. חביבי
- ג. סברסקי
- ב. מינץ
- ב. כצנלסון
- מ. נורוק
- ד. נצר
- ש. כפרי
- א. רזיאל-נאור
- א. רימלס

מזכירות:

- י. מ. לויין - שר הטעו
- ב. צ. דינבורג - שר החינוך והתרבות.
- ח. כהן - היועץ המשפטי
- גב. סטנר - מטעם משרד החינוך
- מר בר-אור - מטעם משרד הטעו.
- מר יפת -

דיר-היום:

א. מוסד בית-חינוך עירוני.

=====

היו"ר ש. פרטיץ:

פותחת את הישיבה.

אינני טובת טיש צורך לחזור על הדברים שנשמעו בוועדות השונות ובישיבות הרכות של ועדת המענה בקשר עם מוסד בית חינוך עיורים. בישיבה האחרונה שהתקיימה שלשום בערב הוצעו ללוש הצעות לפידור מהיר של העניינים במוסד זה. וזאת, לאחר שוועדת השירותים הציבוריים וועדת החינוך והתרבות שמעו טכני-צוותן בוועדת המענה על התלשלות העניינים במוסד, אני אסכם רק את הדברים. הוחלט להציע לוועדה המערכת הזו שלוש הצעות: א) להוציא צו חתום על-ידי שר המשפטים על מינוי מקבל נכסים במוסד זה, ושהו יתחיל בכל הפרוצדורה הדרושה, הן פרוצדורה משפטית והן כל פרוצדורה אחרת, נגד יושבי המוסד המוגרים על-טנת להוציאם.

ב) לבקש את ראש הממשלה להתקין תקנות לשעת חירום כדוגמת התקנות שהותקנו בשעת נד בית-תולים בפנ. על-מנת לאפשר את הוצאתם של המוגרים הפסיכותריים מן המוסד המשפיעים על התפתחותו של המוסד, ולהבטיח להם דיור מתאים, ודיור קבוע.

ג) שתי ההצעות הרגשונות לא נראו בעיני חלק מחברי הוועדה, ועל-כן דזיינו להוציא חוק מיוחד הטכונן כלפי מוסד זה, מבלי לחוק זה ישמש תקדים אזיה שהוא להבא. ההצעה השלישית באה כדי להבטיח: 1) ליצור דרך לביצוע הדברים, 2) שינוי ההנהלה. אין צורך כלל להזכיר, כי בשעה שאנו דנים בעניינים אלה, באבקים 43 ילדים באוירה מושחתת, וזנו חייבים לעשות את הכל כדי לקצר את דרך הביצוע ולהכניס למוסד אוירה מתאימה לילדים במוסד חינוכי. ההצעה הזו לא נראתה לכמה חברים, וזאת ההצעות האחרות - אף הן לא נראו בעיני חברים אחרים. אחת הסיבות לכך היו, כ חברי הוועדה לא יכלו לתפוס שהממשלה אינה יכולה לאחוז בעצמה בצעדים הדרושים והיא נזקקת לסיועה של ועדה פרלמנטרית בקשר להוצאת חוק, או להוצאת צו מיוחד לתקנות לשעת חירום. על-כן ביקרו חברי הוועדות להזמין את השרים הנוגעים בדבר, ואת היועץ המשפטי של הממשלה, כדי לשמוע ספיהם, אם באמת נעשה כבר הכל שאפשר להעלות על הדעת, כדי לתקן את המצב, וזם אין דרך אחרת מאשר לאחוז באחד מסלוחת האמצעים המוצעים. וזם לא נעשה הכל, מדוע אין הממשלה לוקחת לידיה יוזמה, כדי להציע לוועדות הפרלמנטריות הצעות משה? מדוע היא משאירה את היוזמה בעניינים אלה בוועדות הפרלמנטריות?

ס. ארם:

מבלי להכנס לפרטים, הייתי רוצה לדעת, כיצד יבטיח הצד המשפטי את סידורם המידי של הילדים? ידוע לי, כי עניינים משפטיים נמשכים זמן רב. צוטף לכך, לפני חברי ועדת החינוך היו מונחות שתי הצעות אחרות והן: א) לגמור עם ההנהלה הקיימת. ב) להחזיר את המנהל שמוטר. מה גורל הצעות אלה?

היו"ר ש. פרטיץ:

אילו השתתף חבר הכנסת ארם בישיבה שהתקיימה אמש ה היה יודע כמה אנו מטפלים עתה, עלינו עתה לשפוע את תשובת השרים. אנו נשמע ספיהם את אשר נעשה, וזם אשר לא נעשה, וזם אין דרך אחרת להתערבות סגוד שלושת האמצעים שעליהם דיברתי.

י. ס. לונין:

אני אבקש את מר יפת למסור לכם פרטים בכל הנוגע לענין זה. מולם, עליכם לדעת, כי ישנם בארץ מוסדות ציבוריים העומדים ברשות עצמם. לו היו בידי הממשלה אמצעים משפטיים כדי להחזיק את כל המוסדות האלו והיתה מחליטה להלטיח את המוסדות האלה - יתכן ואפשר היה להלטיח סדר מוסד. אבל כרגע אין הדבר כה פשוט וכה קל. זנו מוסד ציבורי שברשותו עומדים 7 אנשים המקובלים על הציבור. אטום, נכון הדבר, כי החוקים שלנו מסובכים למדי, וקשה למצוא דרך, גם כאשר יש לעשות צעדים במדעים. הענין נמצא עדיין במשרדים השונים, ועדיין לא הובא כלל בפני הממשלה.

י. מ. לויין:

שמעתי, כי הוצעה כאן הצעה נדמה לי, על-ידי חברת הכנסת דז'אל-נאור, להעביר את הילדים למוסד אחר עוד היום, כדי שלא נחשוש להילדים. ותוך כדי חוזה ימים יובא הענין בפני הממשלה, ובמסגלה נדון אם יש להציע חוק מיוחד ולקבל את כל המוסד לידיו ולמסור אותו למשרד החינוך ומשרד הסעד, כמובן, שדבר זה מצריך חוק. הממשלה תכין אותו ותביאו בפני הכנסת. את ברצונכם לשמוע דין-וחשבון על הנעשה - יוכל מר יפת למסור לכם זאת. אולם, אני חוזר על הצעתי, כי תחילה יש להעביר את הילדים למוסד אחר, לתקופה קצרה, ובמשך חודש ימים בחוק חוק מתאים.

ב. צ. דינבורג:

משרד החינוך לא טיפל במוסד זה, אלא בחינוך הילדים שבמוסד. אין לנו כל שלטה על המוסד. אולם, עליכם לדעת, כי זהו בית-חינוך לילדים. ובבית-חינוך הבעלים היחידים הם הילדים, כי לשם נבנה הבית הזה, ולשם ניתן הכסף. בשעתו, חברת הכנסת רחל כגן ואני עוררנו את הבעיה. ביקרתי במוסד והופתעתי לראות, כי במוסד זה מתחנכים ילדים יחד עם מבוגרים. אנשים אלה נמצאים במוסד בתוקף מצבם וגילם. יש ביניהם אנשים חוליים, ישנם אנשים שזעתם אינה שפוייה עליהם. זהו אחד מאותם ההקדשות הנטאאים בירושלים, והענינים שם אינם מתנהלים כשורה. עתה מציע שר הסעד, כי יגנו נוציא את הילדים מן המוסד, הן נשכרה דירה מתאימה בשביל המבוגרים, הובטחו להם פיצויים ובכל זאת הם מסרבים לצאת מן המוסד. לומר, יש בדעתנו לתת פרט לאנשים אלה, לתת פרט לאלימות. אני מתנגד להצעתו של שר הסעד - להוציא את הילדים מן המוסד. יש לחפש דרך אחרת, ואם אנו נלך בדרכו של שר הסעד, אני אראה בזה - כשלון. אין אני מצדד בחוק מיוחד, כי אני משובנע שיש צורך בחוק כללי יותר שיכלול גם מוסדות אחרים, יש להסדיר את ענין ההקדשות של המוסדות הכנסות גדולות, ורק סכומים מועטים מוצאים לצרכי המוסד והיתר - הולך לצרכי ההגנה. על-כן יש צורך בחוק כללי, אני מבין את עמדתו של שר הסעד, כי ענין זה הוא דק ועדין, כי גם המבוגרים האלה הם עיוורים ועלובים, ואין רוצים להשתמש בגופם במעשים דרסטיים. אולם, במוסד שוררת אוירה של דמורליזציה יוצאת מן הכלל. על-כן אנו ישנה אפשרות על-ידי פרוצדורה משפטית להסדיר את הענין באופן המהיר ביותר - היה זה טוב. נדמה לי, כי גם עתה יכול משרד הסעד לשלוח מקבל בכסים, או מפקח שימציא במוסד ולא יגור שם. אם אין כל דרך אחרת, אני מציע לוועדה המשותפת הזו ולמשרד הסעד לדון בקבלת חוק.

ה. כהן:

אני מצטער לומר, כי הטאב המינימלי הוא חסור למדי, ו... אולם, מנקודת מבטם של אנשי המשפט, אין כאן טאב של הפקר, אלא שמירה על הרכוש הפרטי. זוהי אגודה עותומנית, וכך היא רשומה, כמו כל המוסדות האחרים למינם, ואין רשות חוקית לממשלה להתערב בעניניהם והבעלים משתמשים בזכויות הבעלים שלהם. אלה הם דברים פשוטים שאפשר להצטער עליהם ורצוי היה לתקנם - אבל זהו המצב כמו שהוא כיום. מצב זה קיים, כפי שנאמר כאן במוסדות אחרים ואין לממשלה או למישהו אחר, זולת למוסדות הגולה דריסת רגל. - הם הבעלים היורשים של המוסדות, זוהי אגודה שברשמה אצל מושל המחוז, ואם הבעלים של המוסד, וכל מי שנכנס למוסד, אינו אלא - מסיג גבול.

אשר למצב המיוחד הקיים במוסד זה - העירה יושבת-ראש הוועדה את תשומת לבי רק לפני ימים פועים. אנו לא ידענו על הנעשה שם, מן הצד הפלילי, ומשום כך לא יכולנו לקחת יזמה לידיו ולהציע לממשלה הצעת חוק, וגם לא יכולנו להכין לוועדה הצעה מפורטת ומעמיקה שמפתור את הבעיה על כל צדדיה.

אני מציע, אם כי אני יודע, כי הצעתי לא תראה בעיני חברי הוועדה, אולם, יש לבקש את הממשלה לעיין בדבר זה, ויתכן והיא תביא טייד לשולחן הכנסת הצעת חוק זו או הצעה כללית יותר שתכיל את כל המוסדות ולא רק את בית-חינוך עירבים. אני מבקש את חברי הוועדה לשקול היטב הצעה זו, כי ישנם מוסדות רבים שהצל בהם

ח. כהן:

טרובה על האור והדמורליזציה הגיעה שם למדרגה כזו שוועדת כנסת רוצה חובה לעצמה לטפל ולהתערב במוסד זה. ישנם עובי סוסדות כאלה הזקוקים לחוק, כי הנה למשל, בית יתומים דיסקין שטיפלנו בו ארוכות איננו יודע אם הטיפול כבר הגליח והוכנסו השיפורים הדרושים. הטיפול במוסד זה נמשך זמן רב. אל לכם להשלוח את עצמכם, כי אפשר יהיה לטפל במוסדות אלה ללא חוק ולהוציא לפועל את השיפורים הדרושים בזמן קצר. כל פניה לבית-המשפט דורשת זמן רב, כי על בית-המשפט לשמוע את כל הצדדים הנוגעים בדבר, והוא לא יסעה לטענות בלתי מבוססות. ורק לאחר זאת הוא יגיע לידי מסקנות סופיות ובינתיים עובדים חדלים רבים.

נוסף לכך רציתי לומר, כי עד כמה שאני יהיה הטוב במוסד זה בוועד ודחוף, הרי מותר לי להניח, כי ישנם בטריחה הצעירה שלנו טעמים ועובדות שלצערנו הרב אין לשנותם, ואף הם טעונים טענה נשינוי. אבל אין זאת אומרת, כי יש להוציא מידי הממשלה את היזמה התחיקתית הרגילה שלה. הסגנון התחיקתי הוא כזה, כי כל הצעת חוק עוברת דיון מעסיק במשרדי הממשלה ובממשלה גופה ורק אחר-כך טובאת הצעה זו בפני הכנסת ועוברת לדיון במערכת. אין להזקק חוקים כלאחר יד. חוקים הכוללים בין-אלילדה, קיים החשש שהם יחלפו בין-לילה. הצעת חוק מעובדת יכולה להיות לברכה לכל המוסדות ועליה לעבור דרך הצינורות התחיקתיים הרגילים. טובטחני, כי הדיון בממשלה יהיה מהיר והצעת חוק כזו תונח על שולחן הכנסת במעווע הקרובים ביותר. לדעתי, זוהי הדרך הנכונה והמציאותית.

אשר להצעתו של שר הסעד, להוציא את הילדים באופן זמני מן המוסד - אין בטכנותי לחוות דעה בענין זה. אולם, גם הוצאת הילדים אינה יכולה להעשות, אלא על דעת בעלי המוסד, ואין הממשלה יכולה לעשות זאת ולשליח את עצמה כשופטת. כמובן, שהמשרה לא תוקים יד לענין זה ללא צו מביית-המשפט.

ב. צ. דינבורג:

האם ישנה איזון שהיא אפשרות משרד החינוך ומשרד הסעד יקבלו רשות מביית-המשפט, או באיזון שהיא צורה אחרת לשלוח שני אנשים למוסד לפקח עליה ועל הילדים. אם אי-משרד לעשות זאת, הרי אני שואל את שר הסעד, האם הוא בהשפעתו אינו יכול להסדיר את הענינים שם? אני חושבת, כי המוסד נמצא בחסותו של משרד הסעד, אבל כנראה שלא כן הדבר.

הינ'ר ש. פרטיץ:

אני רוצה להחזיר את הישיבה לנושא שבנו אנו דנים. לפנינו שתי שאלות: 1) אם אטאם מחזה הממשלה בידעה את המצב החמור שבמוסד זה 6 חדשים ויותר, בכל המסצעים העוסדים לרשות הממשלה, כדי לתקן את המצב במוסד זה? 2) ואם עשתה את כל הדרוש - מה הן ההצעות, מתוך שלוש ההצעות שהוצעו, מה היא הדרך היעילה והמהירה ביותר?

אולם, הערתו של שר ח. כהן, כי לו נודע הדבר רק לפני ימים סועטים, שמה לאל את כל האינפורמציה שקיבלנו, כי היו התייעצויות עם משרד המשפטים, ובכל זאת נוצרה סחבת אדמיניסטרטיבית זו, ונדוע נוצרה, אם נוצרה?

א. רוזנאל באור:

אני מבקשת רק להסב את תשומת הלב, כי לא אני היא שהצעתי להעביר את הילדים מן המוסד, ואני מבקשת לקחת דבריה אלה חזרה. אני גם לא הייתי נוכחת במותה ישיבה שדובר על זה, בשיחה פרטית אפרתי, כי אני מוכנה לתמוך בזה. אולם, לאחר הבירורים אסונים, הצעתי הצעה אחרת. שאחר שאין זו אינני רוצה לשאת באחריותה.

ח. בן-אמר:

האם למוסד זה יש תקנון מסוים? האם אין זה יכול לשמש כאחיזה פורמלית ולומר, כי אין הנהלת המוסד סקיימת את התקנון, למרות שיש לה חזקה על המוסד ועל יסוד דבר זה להתערב בעניני המוסד ולהוציא את המבוגרים, כי המוסד נוצר למטרה אחרת.

ג. סברסקי:

האם אפשר להפריש חלק מבני המוסד, ולהכריז עליו כחלק מן המוסד, ובצורה כזו להפריד בין הילדים לבין המבוגרים, ואז תוכל המסדרה לפעול?

ח. בוגר:

אם נניח, כי הבעלים במוסד מבקשים את עזרתנו - מה הוא הצד היורדי במקרה זה? האם בית-חינוך עיורים הוא בית-עיורים? הן זהו בית-חינוך לעיורים וגומרי בית-החינוך חייבים לעזוב את המוסד, וכבעלים הם מבקשים את עזרתנו להוציא את המבוגרים. האם ישנה אפשרות להשפיע בצורה כזו? יתכן, וזו הדרך שעלינו ללכת בה, לא בניגוד לבעלים, אלא יחד איתם, כדי להוציא את גומרי המוסד מטובה.

ב. כצנלסון:

מי הוא האפוסטרופוס היורדי על הילדים האלה, ומי רשאי מבחינה חוקית לפעול לטובתם כאשר נגרם להם עוול?

ט. ארם:

כדי לעשות פעולה מהירה, מה עדיף, חקיקת חוק, או התקנת תקנות לשעת חירום, והאם אפשר להשלים את-כך את התקנות על-ידי חקיקת חוק?

ח. כהן:

אשר לשאלתו של חבר הכנסת ארם - הרי הענין עדיין לא הובא בפני הממשלה, ואין לי כל הוראה מן הממשלה להביע את דעתה. אני יכול רק לומר, כי מתוך נסיוננו במקרים קודמים, אם כי הממשלה נרתעת ומינה ריבוי להשתמש בחוקי חירום - אולם הפעלתם היא מהירה. הממשלה סוכנה ללכת בדרך החוקית הרגילה ולהעביר את חוקיה דרך הכנסת. אני מסופק מאד אם הממשלה תסכים להתקין תקנות לשעת חירום למטרה זו. אפשר להגיה, כמעט, בביטחה, כי הממשלה לא תתקין תקנות אלו.

אשר לשאלתו של חבר הכנסת כצנלסון - הרי האפוסטרופוס על הילדים היא שונה לגבי כל ילד וילד. ישנם ילדים שהוריהם עדיין באיים, ישנם יתומים שיש להם סב או דוד. וישנם כאלה אשר החוק האישי שלהם טעביר את האפוסטרופוס עליהם לאחרים. אולם, אפשר לטנות אפוסטרופוסים על-ידי בית-משפט. אבל זוהי פרוצדורה מסוימת.

אשר לשאלתו של חבר הכנסת בוגר - הרי אם הבוגר אינו רוצה לעזוב את המוסד החינוכי, עליו ללכת לבית-המשפט ולקבל צו מיוחד מן השופט שיאפשר לו להוציא. אין לנו ספק שבית-המשפט יתן צו כזה. אולם תמיד השאלה היא: סתם? ומאחר שבית-המשפט לא יחליט דבר אלא רק לאחר בירור הענינים ושמיעת הצדדים השונים - הרי מטבע הדברים שאי-אפשר לעשותם. ג. ימים מספר.

אני כבר הודעתי ליושבת-ראש, כי התחלתי לאחוז באמצעים על-מנת להביא את הענין בפני בית-המשפט. על-יד בית-המשפט אפשר אולי למנות לא מספק, כפי שהציע שר החינוך, אלא "מפרק" שיקח לידיו את כל המוסד, אבל גם הוא יזדקק לעזרה אם ירצה לפנות מן המוסד מישהו שרוצה בכוח להאר בו. נגד מבוגרים אלה המסדרים לעזוב את המוסד אי-אפשר להשתמש בכוח.

ד. נצור:

אני רוצה לשאול את שר החינוך והתרבות
ואת שר הסעד, אם הם סוכנעים, כי
נעשו כל האמצעים כדי ליישב את הענין בדרך של שלום, שבענו סדר החינוך
כי גם הוא לא יתנגד לחוק. אולם, האם הסרים סוכנעים, כי הסתמנו
בכל האמצעים הדרושים, ואין דרך אחרת, אלא זו?

י. ס. לוין:

אני חושב שכן.

ד. נצור:

עד כמה שסמננו אין ההנהלה הקיימת,
גוף יורדי. אולם, אין כל אפשרות
לפעול נגדה. האם בדקו את כל החוקים ומצאו, כי אין כל ביטוח יורדי
לענין זה? הן ההנהלה מוכנה סטודות וכמה גופים שאינם קיימים
עתה.

מר יפת:

אשר להנהלה הנוכחית - התחלנו עתה
לחדור למוסד בדרך אחרת. המוסד רשום
בהתאם לחוק העותומני. ההנהלה אינה נבחרת, אלא היא מתמנית על-ידי ליוסה
גופים: 3 סמננים על-ידי חברת "מגדל אור" - החברה האסריקטית המוסכת
במוסד, 3 על-ידי המחלקה הסוציאלית של הועד-הלאומי ו-3 על-ידי הלשכה
הסוציאלית של ועד הקהילה. דברים אלה כתובים בתקנות של המוסד. כאן
יש לבדוק נקודה יורדית והיא: אם ספרד הסעד הוא היורש של הועד הלאומי,
ואם העיריה היא היורשת של ועד הקהילה. למעשה, שילמה עיריית ירושלים
את הפיצויים הדרושים לעובדי הלשכה הסוציאלית של ועד הקהילה וכן
הדבר לגבי סדר הסעד. עתה יש לסנות הנהלה חדשה, כי המוסדות שהרכיבו
את ההנהלה הנוכחית חדלו מלהתקיים. ישנו גם אחד המקדש מזמנו
היקר למוסד, אולם, ישו מוגבל ולכן גם אחריותו מוגבלת. כלומר, למעשה,
לא קיימת עתה הנהלה במוסד. אילו יכול היה ספרד הסעד, העיריה והחברה
"מגדל אור" להרכיב הנהלה חדשה - אפילו היה לתקן את הדברים.

דובר כאן על פעולות שיכנוע - ארצה

לי להביד, כי אין להעלות על הדעת פעולה מוגברת מזו שאנו עלינו.
מטעם, כל חברי ועדת המסנה סתחו עלינו ביקורת, כי אנו נאגנו ברכות
יתרה, כי ידעתי שגם מבחינה יורדית וגם מבחינה נפחית - קשה לפעול
נגד אנשים אלה. בסיחות בודדות נטינו להקפיע עליהם, ניתנו להם
הבטחות טובות, יום יום באנו בדברים עשהם. אך ישנם עם כמה סטיחיים.
היו כאלה שחתמו בנו אתנו על חוזה ולטחורת באו וביקשו אותו חזרה ואמרו,
כי הם סבוליים אותו. אנו שכרנו למענם דירה אשר יש בה מקום מרווח ל-12
עיוורים. הדירה עומדת לרשותם זה כ-5 חדשים ואי-אפשר לשדל ולשכנע
אותם שיעברו לדירה. הובטח להם ליכונן עממי, הוצאנו קבלות על שמותיהם.
לא אחת שאלנו את עצמנו על יסוד מה אנו מבטיחים הבטחות כאלה, הן אנו
יורד ספילתי עם תקציב כה מוגבל.

על-כן נראית לי הצעתו של שר הסעד,

להוציא את הילדים מן המוסד. דבר זה יקל עלינו לעלותו מאשר להוציא
את המבוגרים. ישנם עם 45 ילדים: שנים בגיל הגן, כל האחר בגיל עד
18 שנה. מהם 10 ילדים ירושלים ילי להם הורים. על כן, אף אני הייתי
מסטרף להצעתו של שר הסעד, ולא לראות זאת כהסדר קבע, אלא כפעולת
חירום. יתכן, ויש להסיע 10 ילדים כל לילה לבית הסעבר אשר בטלביה,
כדי שיוכלו ליינון בסקס. אינני אוסר, כי זהו סידור אידיאלי, וכי זה
דבר קל. אולם, בדלית ברירה יש לראות את הדבר הזה. עלינו לתפוט את
הרע במיעוטו. האם הגענו לכצב כזה שלעת דין ולית דיין? הן לא המוסד
הוא האחראי לילדים אלה, לכולם יש הורים וקרובים, כל לשכה סוציאלית
סידרה את ילדיה, והיא רשאית להוציאם בהתאם לספטים הניתנים לכל לשכה
סוציאלית. אבל מבוגרים אלה זמן ההתחייבות שהלשכות הסוציאליות חתמו
כבר עבר. סאז שהרב שג עומד בראש המוסד לא נתקבל אף אחד למוסד מבלי
שהלשכה הסוציאלית התחמו על ספטים סמנניים. שיום כך אפשר להוציא
סידיהם את כל הילדים, על-ידי האחראים למרות הסוציאלית.

סר יפת:

השתמשו כאן בביטוי, כי המבוגרים רוצים
לסחוט עד כמה לאפשר יותר, נכון, הדבב, כי נעשה להם עוול מטויים.
רוצים להוציא אותם עתה מן המוסד, כאשר הם אינם בגיל המתאים. יש
קורטוב של צדק בתביעותיהם. אמנם נכון הדבר, כי המוסד צוה בית-חינוך
לילדים, אבל עתה נמצאים שם אנשים בגיל 40 - 30 שנה, יש שם גם 12
זקנים. הרי על המוסד לשאת באחריות לאנשים אלה, והוא לא דאג להם.
יש לספור על תוכנו של המוסד, אבל עד כה לא דאגו לליקומו של אנשים
אלה. מנו דואגים לתת להם עתה כל עדיפות והם הראויים ליקבלו
שיכון, יתכן ובעוד 6 - 5 חודשים, ואזורים, כי בקטמון יהיה מוכן
השיכון כבר בעוד חלופה חדשה. טידור זה יתבטא בסכומים ניכרים.
אפילו היה להקל על הטיב הכספי, אילו רצו לגור בצוותא, אך הם מסרבים, כי
הם רוצים בתי ספחה סגורים שהם רוצים להנשא.

אז, כבר, הצענו להכריז על הבית
לשכרנו בעל סניף של מוסד זה, כפי שנעשה הדבר בבתי-חולים לזנים, אבל
אין זה דבר קלן אם כי איננו נבהל מהאיומים שלהם שהם יבואו ויחלבו
ברחוב ליד מוסד הסעד. מכל מקום, שאלת האלות היא - שיכון למבוגרים.
טובטחני, כי אילו נפתרה שאלה זו - היינו מסדירים את העניין.

היור' ר. פרטיץ:

הבעיה היא כה חסורה-איינו יכולים לדחותה.
עלינו לבחור בוועדת מנהל שתטפל בעניין.

ברצוני להביע גם את דעתי בעניין זה. אני
רוצה לטעון את סר ח. כהן, האם אנו בסדינת ישראל איננו כפופים לאותו
חוק שהיה קיים בימי המנדט והסיל אפורופסות על מוסדות
חינוך סגורים ועל מוסדות ילדים? הייתי רוצה לדעת מה קרה לחוק
שהיה לפקח מטעם ממשלת המנדט לפקח על מוסדות אלה?

עד היום

המנדטורית אני יודעת לקיים חוק כזה/ועקב חוק זה
היתה הממשלה/מפקחת. אם כך הדבר, הייתכן.
או משרד החינוך לא עשו.
בדרך כלל השניים האלה ונתתם לעניינים להתפתח במוסדות האלה בצורה כה
מופקרת?

עתה בא סר יפת ופייג שאלה למר ח. כהן,
הן אני שמטפלת בבעיה זו רק מספר חודשים יכולה להטיב על שאלתך, שאלתו
היתה מכוונת לכך, הן אי-אפשר להרכיב עתה הגהלה חדשה באמצעות אנשים
אחרים שידרו את סכומות הגופיות הקודמים. אולם, האין הוא יודע, כי
הועד הלאומי טרם פורק, ולכן אין המדינה היורשת שלו, וכל ענייני ועד
הקהילה טרם עברו לעיריית ירושלים ואין הדבר ניתן לעשייה מבחינה חוקית?
אולם היו לכם אנשים אחרים בהם יכולתם לפעול. הרי כתוב, כי כל
עוד אין חוקי אחרים בסדינת ישראל, אנו נוהגים בהתאם לחוקים בהם היינו
נוהגים בימי ממשלת המנדט. שאלת האלה, אם משרד הסעד עשה את כל האפשרי.
לדעתי, הוא הוא המשרד שהיה צריך לפעול ולא עשה זאת בדרך כלל השניים.
זאת ועוד אחרת, הפעם איננו עומדים בפני ממשלת גבאים השולטים במוסד
ומחזיקים בקרן המזבח שאינם רוצים לשתף פעולה. יושבים שם בהנהלה חברי
כנסת כמו סר הכרפלי, אנשים אלה אינם מופקרים, אולם הם חלשים מכדי
להשתלט על המוסד ובקשו את עזרתנו ואת סיועה של הממשלה כדי שיוכלו
להוציא את המבוגרים. יתכן, כי ידעו שם אנשים אחדים שיש להם חייבים
אחרים. אולם, אם היתה אזלת יד כזו למה לא מצאתם לנכון להוועץ ביועצים
המטפטיים, והרי משרד המלפטיים אומר, כי הוא לא יפגע על כל העניין עד היום?
היתכן שרק עתה הם יפגעו על זאת?

על-כן מה הם שיקולנו להבא. דובר כאן

על אנשים לזנים. אך התברר, כי אי-אפשר לבצע, האם אנו צריכים להשאיר
את המוסד בנחתו כצב שהוא נתון בו ולחזור-אין לביתו? הן הממשלה
היא הגוף המבצע והיתה צריכה כבר לפני 6 חודשים להסדיר את העניינים ועתה
היא זה צריך להיות כבר כאילו לאחר מעשה, ברור, כי בכל אחת מאלות

היו"ר פרטיק:

הדרכים המוצעות ים ליקוי מסוים. אולם, קל יותר לקבל את הצעתו של
מר ח. כהן, כי על ה ללה לנסח חוק והכנסת מתוכו. עליו והוועדה
תלכן את הדברים. אך, עתה שעת חירום ועלינו להחליט. אנו
מוכנים לזנות מקבל נכסים - בעיני לא נראה הדבר. אשר כגון שר הסעד,
כי אין באפשרותה יל המלה לשאת בתקציב כל המוסדות הפרטיים. קשה
לנו עקב התנאים המיוחדים להפקיד את הכספים המלה הבאים
מארגון הברית. אסוף לנו לעורר רוים בחוץ-לארץ, כי העניינים תכספי במוסד
זה התנהלו בצורה כזו שהמסלה היתה מוכרחה לסנות מקבל נכסים. לכן
אני מתנגדת להצעה זו. גם שטעמם מר ח. כהן, כי דרך זו תספיק את
הסחבת, אם כי זו לא תהיה סחבת מכוונת. כן אשר לנו מר ח. כהן, כי
הדרך הסהירה ביותר היא הוצאת חוק. נכון הדבר, כי יש צורך בחוק
כולל יותר. על-כן אנו בראה חוק זה כסעיף מתוך החוק הכולל, פרוט
מאי-אפשר לחכות עוד. האם אנו יכולים להסלים עם העובדות ללהשאיר
את המצב כסו הוא?

מר יפת חושב, כי בכל זאת הם יסתדרו עם
המבוגרים. רציתי לנסח, ישנם מוסדות כאלה לכאות ואם אנו נפתח
פתח לחייתות, לסחיטה - הר י כל המוסדות האחרים ילכו בדרך זו. וזאת,
פרוט שהמסלה לא אחזה בכל דרך הפותרת לה בהתאם לחוקי המלה.

לענין בבעיה זו
לכן, אם אנו רוצים לעשות עבודה ולל/לסראית
עין, אני חוזרת יבית להצעה, כי יש לסנות עתה ועדת פניה, שתוך
כדי יבי ימים תניח את החוק על יסולחן הכנסת. אני מניחה, כי עצם
העובדה לחוק זה יהיה מונח על יסולחן הכנסת - תהיה לה הספעה שהירה
על מהלך העניינים במוסד וצגטר פרק הסחיטה. יש ללכת ביד חזקה וביום
ב' להביא את הדבר לכנסת.

י. ס. לוי:

אינני רוצה להרחיב את הדיבור. אולם, אני
מוכרח להגיד לחברת הכנסת פרטיק המספלת
בענין זה 6 חודים וטרם קראה לי לייבה אחת בענין זה. היא לא פנתה
אלי ולו רק פע אחת. אכנס, ישנם אנשים המספלים בכל הענין הזה,
אך הוא הובא לפני רק לפני זמן קצר.

כידוע לכם, ישנם בארץ 500 מוסדות ציבוריים,
ותקציבם מגיע ל-38,000 ל"י ואין הסדינה יכולה לשאת בעול תקציב
זה. נוסף לכך אין לנו האפשרות החוקית לחדור למוסד זה. אולם, אני
גם יכול להביא בפניכם דין-וחשבון על השיפורים הרבים הוכנסו במוסדות
היוניים. מצב המוסד בירושלים הוא עדין ואי-אפשר לעבור עליו בפחי-יד.
בהזדמנות אחרת, מוכן אני לסדר לכם דין-וחשבון מלא על השיפורים
שנעשו. אולם, מאחר שהצד המספלי הוא כה משובך, אנו מתרחקים מדברים
אחרים.

היו"ר פרטיק:

למעשה, יכול היה להתעורר רוים של חוסר
סיתוף פעולה בין הוועדה לבין משרד הסעד.
מאחר שאני יושבת כאן כיושבת-ראש הוועדה, אני פייצגת אותה בפני המוסדות,
הרי אני חייבת לציון, כי עבדנו מתוף ליתוף פעולה עם משרד הסעד עם
משרד החינוך ועם ועד הפנהל. לא אחת ישנו איתנו באי-כוה משרדך ועזרו
לנו בעבודתנו. אני הייתי מוכנעת, כי סידרי משרדך הם כאלה שאתה
מקבל אינפורמליה על הנעלה. לו ידעתי, כי כך הם הדברים, בודאי, הייתי
מכניסה אותך בעובי הקורה.

י. הו:

אשר להצעתו של מר יפת, להעביר את הילדים
מן המוסד - אני רוצה בזה דבר חשוב. כבר
לא אדבר שזוהי כניעה לפעמי אלימות. עלינו לקבל החלטה ברוח זו:
אנו מסיליים על משרד הסעד, משרד החינוך ומשרד המספטים לפעול במהירות
האפשרית וללכת בכל הדרכים האפשריות, יתכן ויש לסנות הנהלה חדשה,
ואפילו הוצאת חוק, אינני גרמע גם מתקנות חירום, כי יש לעת חירום-
הרי יש צורך בתקנה.

ד. נצרי:

לפני שנתיים שמענו בוועדת השירותים
הציבוריים סקירה על מצב המוסדות הסגורים.
כתוצאה מסקירה זו הציעה הוועדה בהרכבה האחר שהיך יציע לכנסת חוק,
או שורת חוקים שיכללו בתוכם את המוסדות הסגורים, כי הסקירה לא
היתה מעודדת. אותה זעה ניתקלנו במוסד דיסקין ואחר-כך במוסד בית-
חינוך עיורים. על-כן עתה צריכה להיות החלטתנו ברורה, כי אנו
תובעים מן המשרדים המנהלים להביא לנו חוק כולל לכל המוסדות הסגורים.
אף אנו איננו ששים לקראת חוק מיוחד. אנו נקראנו על-ידי משרד החינוך
ומשרד הטעו, אנו היינו רק מוסד סייעץ ולא מבצע. אולם, ההצעה להוציא
את הילדים איננה הצעה מעשית.

מאחר שאף אני אינני ששה להתמסר בחוקי חירום,
הרי יש להציע עתה חוק מיוחד. אולם, היינו רוצים שהחוק יצא מן הממשלה.
אותה ועדת טינה שקיימת תספל בחוק ותניחו על השולחן, כלומר בחוק שלפנינו.
אם עד אשר תגסור ועדת המטנה את עבודתה בקבל מן הממשלה חוק טוב יותר,
או נקבל הודעה, כי הענינים מסתדרים - אפשר יהיה להוריד את הצעת החוק
הזו.

ט. כפרי:

אני מצטרפת להצעתו של חבר הכנסת הן, כי
אין להוציא את הילדים מן המוסד, זהו
תקדים קטן. עלינו לעבוד עבודה משותפת עם משרדי הממשלה, ואין צורך
בוועדת טינה. יש לפעול במהירות מכטימלית, יתכן, ויש צורך לבחור
הנהלה חדשה ולפתוח את בית-הספר, לטנות סקקה ולהחזיר את המנהל, סכל מקום
ישלפתוח את בית-הספר, סרוע צריכים הילדים לסבול?

א. ברטן:

אף אני חושב שהענין הוא כה חשוב וכה דחוף
שיש לעסוק ששה כדי להיטיב את המצב, אם
אין כל אפשרות אחרת - הרי אני תוסך בהצעה להביא חוק מיוחד.

א. רוזיאל-נאור:

אני מוכרחה להביע כאן כמה תסיחות שנחבררו
תוך כדי וליכוח. שמענו, כי הממשלה אינה
יכולה להכין את החוק. נוסף לכך אנו שומעים, כי הממשלה טרם טיפלה
בענין זה. ששקס החינוך ומשרד הטעו לא הביאו ענין זה לידיעת הממשלה.
אנו שומעים מפל השרים ומפלי נציגי המשרדים הסגורים, כי הדבר לא הובא
בפניהם. מנין לנו שהממשלה אינה מוכנה ליזום חוק כזה. לדעתי, תחילה
יש להביא את הדבר לידיעתה, ואני שמוכנעת, כי לאחר שתבדוק את מצב
הדברים ותראה, כי אין כל אפשרות אחרת - היא תביא את החוק הכולל.
אולם, מאחר שדבר זה הוא בלתי ניתן לעשיה כרגע, הרי יש להביא חוק
לגופו של ענין - לבית חינוך עיורים. אני רוצה לחזור באזני השרים
על אותם הפרטים שצריכים להופיע בחוק. החוק צריך להכריז על מוסד
זה/כמוסד חינוכי ברידא, כי למטרה זו הוא נוסד. במוסד זה רשאי
להפצא כל נער עד גיל 18. כן צריך החוק לציין את ההפרדה, כי לא ידורו
בכפיפה אחת ילדים וטבוגרים, פרט למורים ופרסונל. עלינו לתבוע מן
השרים להעמיד ענין זה בסדר-יוספה של ישיבת הממשלה הקרובה וכתוצאה מכך
היא תיקח לידיה יוזמה תחיקתית. ואני מקווה, כי בטבוע נקבל את החוק
מן הממשלה.

ב. צ. הראל:

לרגלי קטי המצב, וכאחר/שפתרון אדמיניסטרטיבי
עדיין אי-אפשר למצוא בתקופה קצרה, האם
אי-אפשר להפריד בתוך המוסד בין הילדים לבין הטבוגרים, כדי לשמור
על הגוף והנפש של הילדים?

היו"ר ש. פרטיץ:

הדברים האלה אינם ניתנים לעשיה. הן כל
הסידורים בבנין מכוונים לצרכי העיורים,
ואל ניטכח, כי חייבת קטורים בהרגלים.

ג. טברסקי:

האם אי-אפשר היה להקים חלק נפרד בבנין כדי שאפשר יהיה לפתוח את בית-הספר?

היו"ר ט. פרטיץ:

הן באזניך למעט את הדין-וחיבונו של דר. לודוויג כהן ואת דעתו על הבנין ועל הסדרים הנהוגים בו. אנשים אלה קשורים להרגלי חיייהם ואי-אפשר להכניס עתה זעזוע נוסף. אני מתנגדת לזה בכל תוקף.

הצעת המסכמת היא: כי תצא מכאן דרישה למסעלה שהיא תיקח לחוקק ולהביא לכנסת/לכך, כדי לקצר את הדרך, אני מציעה, כי ועדת המסנה יחד עם היועץ המוסטי יעבדו את החוק המיוחד. אינני חורגת, כי החוק יוכל להיות מונח על שולחן הכנסת כבר ביום ב'. על-כן אנו יכולים להאחז בכמה תקדימים שהיו כמו: חוק לט. אנו יכולים לפדר את הקריאה הראשונה והשנייה באותו היום, כדי החוק יאזור בו ביום ויתכן ובסוף הימים האלה/המסעלה את החלטתה היא:

ח. כהן:

הפרוצדורה במסעלה היא כזו: יכול כל סר לבקש להעמיד ענין מסויים בסדר-יוטה של ישיבת המסעלה הקרובה, טאחר שהענין הוא דחוף. יכול כל סר לבקש ישיבת מסעלה סיוחודת, יתכן והמסעלה תוכל להתכנס עוד השבוע ולדון בענין זה. כאשר המסעלה תקבל החלטה בקשר לענין זה, ישובו היועצים המספטים ויכינו את החוק - דבר זה אינו נעשה בישיבת המסעלה, ולא צריך לקחת זמן רב. ביום א' בישיבת המסעלה הרגילה אפשר יהיה להניח את נוטח החוק על שולחן המסעלה, ואז אפשר יהיה ביום ב' בבוקר להנח את החוק לקריאה ראשונה בכנסת. אבל אין כוחי יפה להבטיח איזון שהיא החלטה המחייבת את המסעלה כי הדבר תלוי ביזמה לאחד הפרטים יקש לשינוי. נוסף לכך, אין לדעת, אם מבחינה טכנית ופיסית אפשר לכנס עוד הסבוע את המסעלה. כן יכולה המסעלה לבחור בוועדת מסנה של סרים שתברר את כל הפרטים - כל אלה הם דברים שאי-אפשר יהיה לצפות להם טראנס.

ז. ט. לוי:

מסדר החינוך, מסדר הסעד ומסדר המספטים ישובו עוד היום ויביאו את הדבר לישיבת המסעלה ביום א'. אין כל ספק שהמסעלה תאלר את הדבר הזה. אולם, על כל המסרדים לפעול.

אני תוסך בתביעתה של חברת הכנסת רזיאל-נאור, כי זהו בית חינוך עיוורים. על-כן אני מציע שמוסד זה יהיה שייך למסדר החינוך.

ב. צ. דינבורג:

אינני מסתלק מענין זה. החלוקה שאותה מציע סר הסעד היא נקודת המוצא של כל הענין. אני תוסך בהצעתו של חבר הכנסת הן, כי יש לטכור את הדבר לפעולת המסרדים השונים והטה יעשו את כל הניתן לעשייה. אם יצא חוק כזה - הרי יש צורך בבחירת הנתלם חדטה.

ס ח ל י ט י ט:

תמי הוועדות כטילו על שלוסת הסרים להביא חוק לקריאה ראשונה ביום ב', ולהניחו על שולחן הכנסת.